P9_TA(2019)0077

Stāvoklis Bolīvijā

Eiropas Parlamenta 2019. gada 28. novembra rezolūcija par stāvokli Bolīvijā (2019/2896(RSP))

(2021/C 232/05)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2019. gada 22. oktobra paziņojumu par vēlēšanu procesu Bolīvijā un 2019. gada 15. novembra paziņojumu par stāvokli Bolīvijā,

— ņemot vērā Amerikas valstu organizācijas (*OAS*) Vēlēšanu novērošanas misijas Bolīvijā 2019. gada 21. oktobra paziņojumu,

— ņemot vērā vēlēšanu procesa Bolīvijā revidentu grupas 2019. gada 10. novembra paziņojumu,

— ņemot vērā ANO Augstās cilvēktiesību komisāres *Michelle Bachelet* 2019. gada 16. novembra paziņojumu,

— ņemot vērā referendumu par konstitūciju, kas Bolīvijā notika 2016. gada 21. februārī,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par stāvokli Bolīvijā,

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,

— ņemot vērā Amerikas Cilvēktiesību komisijas jaunākos paziņojumus presei par Bolīviju, jo īpaši 2019. gada 23. oktobra, 12. novembra un 19. novembra paziņojumu,

— ņemot vērā Bolīvijas konstitūciju,

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,

A. tā kā 2019. gada 20. oktobra prezidenta un likumdevēja vēlēšanas notika ļoti polarizētā vidē, jo prezidents *Evo Morales* ir ļoti pretrunīga personība un arī lēmuma ļaut viņam kandidēt šajās vēlēšanās pieņemšana bija ļoti pretrunīga;

B. tā kā pēc tam, kad *Evo Moralesam* neizdevās uzvarēt 2016. gada referendumā par Bolīvijas konstitūcijas grozīšanu, viņš ar Konstitucionālās tiesas atbalstu kandidēja uz ceturto prezidenta pilnvaru termiņu, un tas apliecina, ka Bolīvijas tiesu iestādes nepārprotami nav pietiekami neatkarīgas;

C. tā kā pēc tam, kad provizorisko rezultātu ātras un drošas nosūtīšanas sistēma (*TREP*) bija saskaitījusi vairāk nekā 80 % balsu, Augstākā vēlēšanu tiesa apturēja provizorisko rezultātu izziņošanu; tā kā tobrīd dati skaidri rādīja, ka būs vajadzīga otrā balsošanas kārta; tā kā pēc 24 stundām Augstākā vēlēšanu tiesa "nāca klajā ar datiem, kuri uzrādīja neizskaidrojamu pavērsienu, kas krasi mainīja vēlēšanu rezultātu, un līdz ar to uzticēšanās vēlēšanu procesam tika zaudēta", kā apgalvo *OAS*; tā kā Konstitucionālā tiesa nolēma atteikties no vēlēšanu otrās kārtas ar pamatojumu, ka starp abiem kandidātiem jau panākta vajadzīgā 10 % lielā atšķirība;

D. tā kā Augstākās vēlēšanu tiesas rīcība izraisīja ne tikai opozīcijas kandidātu atbalstītāju, bet arī valstu un starptautisko novērotāju un starptautiskās sabiedrības vairākuma neapmierinātību un radīja aizdomas par krāpšanu;

E. tā kā prezidents *E. Morales* pasludināja sevi par vēlēšanu uzvarētāju pat pirms bija saņemti un publiski paziņoti visi oficiālie rezultāti;

Ceturtdiena, 2019. gada 28. novembris

F. tā kā *OAS*, ES un starptautiskās sabiedrības paziņojumos turpināts paust lielas bažas par nepamatotu balsu skaitīšanas pārtraukšanu, norādot uz iespējamo vēlēšanu komisijas novērotāju neobjektīvo pieeju; tā kā vietējie un starptautiskie starpnieki ieteica organizēt vēlēšanu otro kārtu kā risinājumu šai politiskajai krīzei;

G. tā kā negaidītā balsu skaitīšanas pārtraukšana un prezidenta *E. Morales* pasludināšana par vēlēšanu uzvarētāju izraisīja masveida protestus un opozīcijas, kā arī prezidenta *E. Morales* atbalstītāju mobilizāciju; tā kā šādas demonstrācijas ir ļoti satraukušas visu starptautisko sabiedrību un tajās līdz šim ir gājuši bojā vismaz 32 cilvēki, simtiem ievainoti un aizturēti vairāk nekā 600 cilvēku; tā kā *E. Morales* atbalstītāju ielu blokāžu dēļ valstī trūka pārtikas un degvielas, bet tas smagi skar civiliedzīvotājus; tā pastāv bažas par vardarbības saasināšanos, tiek izteikti apgalvojumi par iespējamu nevajadzīgu un nesamērīgu spēka izmantošanu no bruņoto spēku puses un sabiedrības sašķelšanos,

H. tā kā valda neuzticēšanās par vēlēšanu rīkošanu atbildīgajai struktūrai un viens tās loceklis balsu skaitīšanas laikā atkāpās no amata; tā kā opozīcija neatzina šādos apstākļos rīkoto vēlēšanu rezultātus un izvirzīja apsūdzības par iespējamu vēlēšanu rezultātu viltošanu;

I. tā kā ES nenosūtīja pilntiesīgu vēlēšanu novērošanas misiju, bet to pārstāvēja vien neliela tehniska grupa, kurā bija trīs zemākas pakāpes ierēdņi;

J. tā kā ar mērķi atjaunot uzticību gan valdība, gan vēlēšanu iestādes piekrita, ka *OAS* speciālisti veic saistošu tehnisko revīziju; tā kā šādai revīzijai atbalstu pauda arī ANO ģenerālsekretārs;

K. tā kā 2019. gada 10. novembrī *OAS* revīzijā atklājās, ka vēlēšanās notikuši lieli pārkāpumi un manipulācijas, un revidenti aicināja anulēt vēlēšanu rezultātu un ieteica jaunu vēlēšanu procesu, kurā vajadzētu darboties jaunām vēlēšanu iestādēm, lai nodrošinātu, ka tās norit uzticami;

L. tā kā pēc 2019. gada 10. novembrī publiskotā *OAS* revīzijas ziņojuma, kurā tika aicināts atcelt vēlēšanu rezultātus un rīkot vēlēšanas vēlreiz, atkāpās daudzas augstas valsts amatpersonas, tostarp prezidents, viceprezidents, Senāta priekšsēdētājs, kā arī vēlēšanu iestādes pārstāvji; tā kā *E. Morales* un vairāki citi viņa valdības locekļi bija spiesti atstāt savus amatus un pamest valsti; tā kā augsta ranga bruņoto spēku virsnieki rosināja bijušo prezidentu *E. Morales* atkāpties; tā kā bruņotajiem spēkiem un policijai vajadzētu atturēties no politisko procesu ietekmēšanas un pakļauties civilai kontrolei;

M. tā kā *J. Añez* ir parakstījusi pretrunīgu dekrētu par bruņoto spēku aizsardzību pret kriminālvajāšanu saistībā ar to veiktajām sabiedriskās kārtības atjaunošanas darbībām;

N. tā kā vairāku amatpersonu atkāpšanās ļāva otrajai priekšsēdētāja vietniecei *J. Áñez* uzņemties pagaidu prezidenta pilnvaras ar pienākumu ātri izsludināt jaunas prezidenta vēlēšanas, jo tas ir vienīgais demokrātiskais un konstitucionālais veids, kā atrisināt pašreizējo krīzi;

O. tā kā gan Bolīvijas parlamenta apakšpalāta, gan tā augšpalāta 2019. gada 23. novembrī apstiprināja tiesību aktu, kas ļauj rīkot prezidenta vēlēšanas un ko pēc tam parakstīja pagaidu prezidente *J. Añez*; tā kā apstiprinātais tiesību akts aizliedz kandidēt vēlēšanās tiem, kuri ir bijuši šajā amatā divus termiņus pēc kārtas, tādējādi liedzot *E. Morales* tiesības kandidēt,

1. atzinīgi vērtē to, ka abas palātas ir apstiprinājušas gatavošanos nākamajām prezidenta vēlēšanām, taču uzskata, ka atgriešanās pie stabilitātes Bolīvijā prasa jaunas vēlēšanas, cik drīz vien iespējams, un tāpēc atbalsta mērķi iecelt jaunu neatkarīgu vēlēšanu tiesu, lai garantētu pārredzamas vēlēšanas; aicina jaunās pagaidu iestādes uzņemties atbildību par uzticēšanās nodrošināšanu šai procedūrai, rīkojot pienācīgi organizētas iekļaujošas vēlēšanas, kurās politiskajiem dalībniekiem būtu iespēja konkurēt saskaņā ar Bolīvijas likumiem un konstitucionālo kārtību;

2. nosoda Bolīvijas iestādēs pastāvošo pārredzamības un ticamības trūkumu un to centienus krāpties ar vēlēšanu rezultātiem, tādējādi pārkāpjot Bolīvijas pilsoņu tiesības brīvi un demokrātiski ievēlēt savas valsts prezidentu; uzskata, ka mēģinājums viltot vēlēšanu rezultātus ir smags noziegums; atgādina, ka saskaņā ar Bolīvijas tiesību aktiem šīs vēlēšanas ir jāpasludina par spēkā neesošām un personas un organizācijas, kas iesaistītas šādās nelikumīgās darbībās, automātiski jāizslēdz no vēlēšanu struktūrām;

3. pauž vislielāko noraidījumu vardarbībai un destrukcijai, kas sākās pēc 2019. gada 20. oktobra vēlēšanām, izsaka līdzjūtību visu upuru tuviniekiem un prasa saukt vainīgos pie atbildības;

4. pauž pilnīgu atbalstu Bolīvijā īpaši sarežģītos apstākļos strādājošo *OAS* vēlēšanu novērotāju darbam un augstu to novērtē;

5. atzinīgi vērtē lēmumu atsaukt armiju no protestu zonas un atcelt likumu, kas piešķir tiem rīcības brīvību spēka lietošanā; aicina drošības spēkus drošības un sabiedriskās kārtības uzturēšanā rīkoties samērīgi un piesardzīgi; prasa nekavējoties, objektīvi, pārredzami un rūpīgi izmeklēt visus vardarbības aktus un saukt vainīgos pie atbildības;

6. aicina jaunās pagaidu iestādes veikt nepieciešamos pasākumus, lai mainītu situāciju un atjaunotu uzticību vēlēšanu procesam, un kā galveno savu uzdevumu — organizēt vēlēšanu procesu; prasa sākt dialogu ar mērķi nekavējoties organizēt jaunas demokrātiskas, iekļaujošas, pārskatāmas un godīgas vēlēšanas, tostarp no jauna izveidot vēlēšanu struktūras, kas būtu izeja no pašreizējās krīzes, vienlaikus novēršot politisku atriebību; aicina pagaidu valdību neveikt nekādus destabilizējošus pasākumus, kas varētu situāciju vēl pasliktināt;

7. atzinīgi vērtē ES un katoļu baznīcas vidutāja lomu, veicinot pušu vienošanos par brīvu, iekļaujošu un pārredzamu vēlēšanu rīkošanu noteiktajā termiņā un saskaņā ar Bolīvijas Konstitūciju;

8. šajā sakarā atkārto, ka tiesu iestāžu neatkarība, politiskais plurālisms un visu bolīviešu, tostarp zemnieku pirmiedzīvotāju tautu, pulcēšanās un vārda brīvība ir pamattiesības un demokrātijas un tiesiskuma pamatpīlāri;

9. prasa, lai jaunais vēlēšanu process notiktu uzticamu un pārredzamu starptautisku novērotāju klātbūtnē, kuri var brīvi darboties un dalīties ar saviem neatkarīgajiem novērojumiem;

10. pauž gatavību palīdzēt šādā vēlēšanu procesā un aicina priekšsēdētāja vietnieci / augsto pārstāvi izvietot pilnvērtīgu ES vēlēšanu novērošanas misiju;

11. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Bolīvijas valdībai, Andu parlamentam un *EUROLAT* asamblejai.